

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.01.1967, sp. zn. 4 Cz 133/66, ECLI:CZ:NS:1967:4.CZ.133.1966.1

Číslo: 52/1967

Právní věta: Zabavení majetku obviněného ve smyslu § 13 odst. 3 zák. č. 23/1948 Sb. neznamená přechod vlastnictví nebo majetkových práv obviněného na stát. Takové zajišťovací opatření může mít v řízení o dědictví pouze ten důsledek, že obviněnému může být potvrzeno nabytí dědictví pouze s doložkou, že jeho jmění bylo opatřením soudu v trestním řízení zabaveno pro čs. stát.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.01.1967

Spisová značka: 4 Cz 133/66

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dědění

Předpisy: 23/1948 Sb. § 13 95/1963 Sb. § 4

§ 28

§ 39 40/1964 Sb. § 461

§ 473

§ 482

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 52/1967 sb. rozh.

Zabavení majetku obviněného ve smyslu § 13 odst. 3 zák. č. 23/1948 Sb. neznamená přechod vlastnictví nebo majetkových práv obviněného na stát. Takové zajišťovací opatření může mít v řízení o dědictví pouze ten důsledek, že obviněnému může být potvrzeno nabytí dědictví pouze s doložkou, že jeho jmění bylo opatřením soudu v trestním řízení zabaveno pro čs. stát.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 1967, [4 Cz 133/66.](#))

Jako dědici ze zákona po zůstaviteli A. K., který zemřel dne 13. 1. 1965 bez zanechání závěti, přicházeli v úvahu syn zůstavitele F. K., zdržující se na neznámém místě v cizině, kam odešel bez povolení čs. úřadů, a dcera F. V.

Státní notářství projednalo dědictví s dědičkou F. V., s ustanoveným opatrovníkem nepřítomného a

nezvěstného syna zůstavitele F. K. a se zástupcem finančního odboru ONV v P., když z vyjádření okresního prokurátora v P. mělo za zjištěno, že majetek syna zůstavitele F. K. byl zabaven pro čs. stát. V řízení uzavřeli pak přítomní účastníci dohodu dědiců ze dne 19. 5. 1966, podle níž se dědička F. V. dostalo movitých věcí po zůstaviteli a ideálních dílů nemovitostí zůstavitele nabyli rovným dílem dědička F. V. a čs. stát.

Státní notářství v Prostějově tuto dohodu schválilo a rozhodnutím potvrdilo nabytí dědictví dědičky F. V., jakož i čs. státu a to podle uvedené dohody. Tato svá rozhodnutí odůvodnilo státní notářství kromě jiného i tím, že syn zůstavitele F. K. uprchl v roce 1948 za hranice a podle rozhodnutí býv. státního soudu v Praze byl mu podle § 29 odst. 3 zák. č. 50/1923 Sb. a § 13 odst. 1 a 3 zák. č. 23/1948 Sb. zabaven veškerý majetek na území Československa, takže do jeho majetkových práv vstupuje čs. stát.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že rozhodnutí státního notářství byl porušen zákon a tato rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Pokud jde o postup v řízení o dědictví pochybilo v daném případě státní notářství v Prostějově tím, že neurčilo na podkladě zjištění aktiv a pasív dědictví (ve smyslu § 34 not. ř.) obecnou cenu majetku zůstavitele, výši jeho dluhů a čistou hodnotu dědictví, jak to ukládá ustanovení § 37 odst. 1 not. ř. O této otázce bylo třeba vydat rozhodnutí státního notářství (§ 17 not. ř.) a teprve po právní moci i tohoto rozhodnutí bylo možno v dalším řízení pokračovat.

Pochybení se však státní notářství v Prostějově dopustilo i v rozhodnutích o schválení dohody a o potvrzení nabytí dědictví, když si neujasnilo správně ve smyslu § 461, § 473 – § 475 a § 482 o. z. (v porovnání s § 462 obč. zák.), jakož i § 28 not. ř., kdo jsou v projednávaném případě dědici zůstavitele A. K. a kdo jsou účastníky řízení o dědictví po něm, a to ve správné souvislosti s právním dosahem zabavení majetku jednoho z dědiců zůstavitele, učiněným soudem v trestním řízení a to podle dříve platného § 13 zák. č. 23/1948 Sb. a výkonu trestů postihujících majetek, uložených trestními soudy. V této souvislosti bylo také třeba ve smyslu § 4 odst. 1 věta první not. ř. zjistit ještě z obsahu citovaného spisu býv. státního soudu v Praze, že trestní řízení proti dědici F. K. bylo přerušeno, že zřejmě nedošlo k odsuzujícímu rozhodnutí v trestním řízení ani k opatření soudu odpovídajícímu propadnutí majetku, a z těchto zjištění učinit správný závěr pro úvahu o dědicích zůstavitele a okruhu účastníků řízení o dědictví po něm.

Zabavení majetku obviněného, který byl naléhavě podezřelý z trestného činu, za který bylo možno podle trestního předpisu vyslovit konfiskaci jmění nebo jeho části, a vyhýbal-li se např. trestnímu řízení útekem, ukrýváním nebo pobytem v cizině, bylo opatřením trestního soudu, učiněným v daném případě ve smyslu dříve platného § 13 odst. 2 zák. č. 23/1948 Sb. ještě před rozhodnutím trestního soudu ve věci samé na návrh veřejného žalobce. Z obsahu citovaného trestního spisu, který státní notářství (jak je alespoň patrné ze znění protokolu o jednání na č. 1. 18) mělo k dispozici, také vyplývá, že v tomto případě nedošlo ještě k případu odsouzení pro zločin, jak mělo na mysli ustanovení § 29 odst. 3 dříve platného zák. č. 23/1948 Sb., ani k výroku o tom, že ze jmění odsouzeného připadá určitá část státu jako náhrada za škodu činem způsobenou. Z toho tedy vyplývá, že toto zabavení neznamenal přechod vlastnictví nebo majetkových práv dosud neodsouzeného obviněného na čs. stát. Šlo pouze o zajišťovací opatření, vztahující se na všechny majetek obviněného na území Československa a postihující stejně i přírůstek a výtěžky, které ze zabaveného majetku plynou, jakož i majetek, kterého obviněný nabude i po zabavení (srov. § 13 odst. 3 již cit. zák. č. 23/1948 Sb.). Zákoný předpis, podle kterého toto zabavení bylo provedeno, také výslovně stanovil, že pokud trvá toto zabavení, jsou bezúčinná veškerá právní jednání obviněného, týkající se zabaveného majetku, vyjímaje právní jednání, směřující k odvrácení bezprostředně hrozící

škody.

Toto zajišťovací opatření F. K. mohlo pak mít v řízení o dědictví po zůstaviteli A. K. jen ten důsledek, že tomuto dědici mohlo býti potvrzeno nabytí dědictví pouze s doložkou, že jeho jmění bylo opatřením soudu v trestním řízení zabaveno pro čs. stát. Nemohlo však založit dědická práva státu tak, aby vlastním jménem uzavíral v řízení o dědictví dohodu dědiců a aby mu pak mohlo být potvrzeno nabytí dědictví jako dědici.

Protože v daném případě státní notářství v Prostějově vycházelo z opačného právního názoru, došlo v řízení o dědictví po zůstaviteli A. K. k porušení zákona v ustanovení § 4 odst. 1, § 28 a § 39 not. ř., stejně tak jako v § 461, § 473 - § 475 a § 482 o. z. ve spojení s § 13 zák. čís. 23/1948 Sb. Nevydáním rozhodnutí o obecné ceně majetku zůstavitele, výši dluhů a čisté hodnoty dědictví porušilo pak státní notářství ještě ustanovení § 37 odst. 1 not. ř.

Poznámka: Stejně závěry platí z hlediska § 348 tr. ř.